

4. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky J. Budaja na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky R. Kazdu podanú 16. júna 2021 vo veci stavu populácie medveďa hnedého v SR a útokov medveďov na ľudí

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ján Budaj

minister životného prostredia
Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 13-07-2021		
Číslo spisu. PREDS-149-1/2021		
Listy: 1/3	Prílohy: /	
RZ	ZH	LU

Bratislava **12.** júla 2021
Číslo: 34955/2021

Vážený pán poslanec,

dňa 18.6.2021 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky bola doručená Vaša interpelácia vo veci stavu populácie medveďa hnedého v SR a útokov na ľudí. Interpeláciu mi pod číslom PREDS-149/2021 postúpil predseda Národnej rady Slovenskej republiky.

1. Akým spôsobom v súčasnosti MŽP SR, resp. organizácie v jeho pôsobnosti, monitoruje stav populácie medveďa hnedého (*Ursus arctos*) v SR a ako zverejňuje priebežné výsledky monitoringu?

Odpoveď: Na adekvátne zodpovedanie tejto otázky je dôležité najskôr predstaviť definíciu pojmu monitoring stavu populácie medveďa hnedého. Pod monitoringom medveďov sa rozumie systematické sledovanie výskytu a pobytových znakov medveďa hnedého v rámci celého areálu prirodzeného rozšírenia medveďa hnedého (celá Slovenská republika). Pod pojmom monitoring sa rozumie samotný monitoring, mapovanie, ako aj zber všetkých ostatných relevantných údajov o medveďovi a jeho biotopoch potrebných na ochranu a manažment medveďa hnedého na Slovensku. Samotný monitoring predstavuje zber dát týkajúcich sa stavu populácie medveďa hnedého a jeho biotopov priamo v teréne pri použití rovnakých metód a na tých istých plochách, tzv. trvalých monitorovacích lokalitách. Mapovanie predstavuje zber dát na rôznych lokalitách v rôznom časovom období za použitia rôznych metód pozorovania. Údaje získané z mapovania poskytujú obraz o priestorovom rozšírení druhu, prípadne iné charakteristiky populácie a informácie. Monitoringom dokážeme získať presnejšie údaje o hustote populácie v rámci celého územia Slovenskej republiky. Zároveň monitoring možno realizovať v centre areálu rozšírenia druhu, kde má relatívne vysokú početnosť, kým na okraji areálu druhu je prakticky možné len mapovanie druhu.

Monitoring predstavuje najzákladnejšiu a najpodstatnejšiu zložku pri ochrane a praktickom manažmente medveďa hnedého. Len na základe kvalitne realizovaného monitoringu je možné nastaviť najvhodnejší manažment v prospech druhu ako takého. Všetky najdôležitejšie informácie získané v procese monitoringu, ako sú informácie o distribúcii (rozšírenie druhu), denzite (populačná hustota - počet zvierat v rámci jednotky územia), abundancii (početnosť) a populačnom trende (veľkosť populácie, alebo počet zvierat na danom území) sú dôležité pre ochranu a manažment druhu. Okrem toho sú monitorované aj parametre ako mortalita a natalita populácie, zloženie potravy medveďa hnedého, pohlavná a veková štruktúra populácie, prevalencia ochorení (zdravotný stav), škody spôsobené medveďom (na poľnohospodárskych plodinách, hospodárskych zvieratách, včelstvách, pastierskych strážnych psoch, drevinách) genetický stav populácie a rozsah zmeneného správania, synantropizácie a príčiny ich vzniku. Monitoring tiež slúži na skúmanie stavu ochrany druhu alebo jeho populácií, pozorovanie vplyvov manažmentových zásahov, alebo ochranných opatrení (napr. identifikácia území pre preventívne opatrenia na ochranu hospodárskych zvierat, poľnohospodárskych plodín) na populáciu medveďa hnedého. A samozrejme je dôležitý aj pre pravidelný report v zmysle článku 17 Smernice Rady č. 92/43/ EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Pokiaľ ide o zverejňovanie priebežných výsledkov monitoringu je nutné podotknúť, že zverejnenie takýchto výsledkov by bolo vzhľadom na jeho prebiehajúce trvanie nerelevantné. Práve preto ŠOP SR nezverejňuje čiastkové výsledky monitoringu.

2. Plánuje MŽP SR sprísniť reguláciu populácie medveďa hnedého smerom k zníženiu jej stavu, aby sa znížili riziká útokov na ľudí? Ak áno, aké kroky MŽP SR uskutoční? Ak nie, prečo?

Odpoveď:

Práve prebieha dôsledná analýza počtu medveďov na našom území. Štátna ochrana prírody ju realizuje v spolupráci s akademickými pracovníkmi. Posledná odborne akceptovaná štúdia bola realizovaná v rokoch 2013 - 2014 na základe DNA analýzy trusu. V rámci nej bolo na Slovensku zistených 1256 jedincov (tolerancia (1 020 – 1 490 jedincov). V druhej polovici tohto roka budú k dispozícii údaje početnosti medveďov u nás získaných rovnakou metódou so zberom materiálu v rokoch 2020 – 2021. Údaje, ktorými disponuje rezort pôdohospodárstva, (teda aj poľovníci), sú získané metódou nevhodnou na zber údajov pre cicavce s tak veľkými domovskými okrskami. Jedná sa o súčet počtov jedincov uvedený užívateľmi jednotlivých

poľovných revírov, so subjektívnou tendenciou uvádzať vyššie počty. Preto ich nemožno považovať za relevantné.

Zatiaľ sa neuvažuje o regulačnom odstrel medved'ov poľovníkmi, pretože ten nespĺnil očakávania (neboli eliminované problémové jedince, ale lov bol založený na náhodnom odstrel na vnadisku; aj na lokalitách, kde bol odstrel realizovaný prakticky každoročne – napr. oblasť Poľany – sa tento neprejavil znížením počtu konfliktných prípadov).

Tvrdenie, že „v dôsledku premnoženia medved'a hnedého dochádza k zvýšenému počtu útokov jedincov medved'a hnedého, nielen v dôsledku synantropného správania, ale aj kontaktu priam v prírode“, nepokladáme za pravdivé. Štátna ochrana prírody SR eviduje priemerne 3 útoky medved'a na človeka ročne, aj tie sa spravidla končia len ošetrovaním, prípadne krátkou hospitalizáciou obeť. Vo väčšine prípadov ide o prekvapené jedince medved'a hnedého v bezprostrednej blízkosti ľudí, ktoré na prekročenú kritickú vzdialenosť reagujú defenzívnym útokom.

Počet útokov v rokoch 2000 - 2021

2000 – 0	2011 – 1
2001 – 1	2012 – 3
2002 – 5	2013 – 6
2003 – 1	2014 – 8
2004 – 4	2015 – 6
2005 – 4	2016 – 1
2006 – 1	2017 – 1
2007 – 7	2018 – 2
2008 – 0	2019 – 3
2009 – 2	2020 – 6
2010 – 4	2021 – 5 (jeden smrteľný)

Z priložených údajov je zrejmé, že útoky medved'a na človeka na Slovensku nestúpajú, a preto ich ani nie je možné spájať s nárastom jeho populácie.

Ministerstvo životného prostredia posilňuje Zásahový tím ďalšími šiestimi zamestnancami a ďalšou potrebnou technikou. Zásahový tím zabezpečuje monitoring medved'a hnedého najmä preventívnymi opatreniami zamedzuje nežiaducim stretom medved'a s človekom. K tomu, aby štátni ochranári efektívne plnili svoje úlohy, potrebujú mať dobré podmienky na svoju prácu. Tento tím funguje pod Štátnou ochranou prírody SR.

V Zásahovom tíme pre medved'a hnedého aktuálne pracuje päť zamestnancov.

Pri zásahoch sa dôsledne využíva plašenie, ako napríklad optické a akustické efekty, paintbalové a gumové strely a pod. V prípadoch, keď tieto opatrenia nezmenia správanie monitorovaného medveďa, realizuje sa eliminácia týchto „neprispôsobivých jedincov“ a to imobilizáciou a následnou eutanáziou.

Je potrebné zdôrazniť, že z medvedej populácie je potrebné odstrániť iba problémové jedince, ktoré spôsobujú škody a stávajú sa pre ľudí nebezpečnými, navyše svoje správanie výchovou prenášajú aj na ďalšie generácie. Zároveň je potrebné neustále vzdelávať a vychovávať občanov žijúcich na území s výskytom medveďa, aby svojim správaním (zabezpečený komunálny odpad, zákaz vnadenia v poľovníckych zariadeniach v blízkosti intravilánu, zmena osevných postupov poľnohospodárskych plodín atraktívnych pre medvede) minimalizovali ľahko dostupné zdroje potravy v areály rozšírenia druhu.

3. Aký maximálny stav populácie medveďa hnedého na Slovensku považuje MŽP SR za hraničný, teda taký, ktorý by mal spustiť proces regulácie stavu populácie?

Odpoveď: Stanovenie hraničnej kvóty pokiaľ ide o stav populácie medveďa hnedého nie je riešením. Medveď hnedý (*Ursus arctos*) je v zmysle Smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení zaradený medzi prioritné druhy európskeho významu. Zároveň, v zmysle prílohy č. 5 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je zaradený medzi chránené druhy živočíchov, na ochranu ktorých sa vzťahujú obmedzenia druhovej ochrany ustanovené v § 35 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 543/2002 Z. z.").

Podľa ustanovenie § 35 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. je chráneného živočícha zakázané úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli. Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. je chráneného živočícha zakázané úmyselne usmrcovať v jeho prirodzenom areáli. Podľa § 35 ods. 1 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z. je chráneného živočícha zakázané úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli. Podľa § 35 ods. 1 písm. e) zákona č. 543/2002 Z. z. je chráneného živočícha zakázané držať, prepravovať.

Medveď hnedý (*Ursus arctos*) je v zmysle Smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení zaradený medzi prioritné druhy európskeho významu. Preto nie je možné riešiť stav kvótovaním jeho odstreľu.

4. ŠOP SR prevádzkuje internetovú stránku www.sopsr.sk/velke_selmy/prehľad.php ako súčasť projektu „Celoslovenského monitoringu výskytu veľkých šeliem“ do ktorého sa môže zapojiť každý občan. Zjavne však nie je občanmi využívaná, nakoľko niektoré roky neobsahuje žiaden záznam. Ako vyhodnocuje MŽP úspešnosť projektu a čo s ním plánuje robiť ďalej?

Odpoveď: Internetová stránka www.sopsr.sk/velke_selmy/prehľad.php vznikla v rámci projektu „Výskum a monitoring populácií veľkých šeliem a mačky divej na Slovensku“, ktorý bol financovaný z Operačného programu životné prostredie a realizovaný v rokoch 2009 až 2015. Ukončený bol v januári 2016. Uvedená stránka nie je v súčasnosti verejne prístupná z oficiálnej internetovej stránky ŠOP SR, preto do nej majú prístup len tí užívatelia, ktorí majú uchovanú prístupovú cestu z minulosti, prípadne sa k prístupu dostali z iného zdroja. Nevyužíva na vkladanie aktuálnych údajov. V súčasnosti verejnosť využíva predovšetkým kontakty na Zásahový tím a nahlasuje údaje o výskyte šeliem, spôsobených škodách, synantropizácii a nebezpečných stretoch.

S úctou

Vážený pán
Radovan Kazda
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Boris Kollár
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava